

**REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
ODELJENJE ZA PRIZNAVANJE I ZAŠTITU SORTI POLJOPRIVREDNOG BILJA**

SAMO ZA INTERNU UPOTREBU

**REZULTATI ISPITIVANJA SORTI SOJE
U OGLEDNOM POLJU I LABORATORIJI
U PERIODU 2005 - 2006. GODINE**

BEOGRAD, FEBRUAR 2007. GODINE

S A D R Ź A J

	Strana
I MATERIJAL I METODOLOGIJA ISPITIVANJA	3
II REZULTATI ISPITIVANJA SORTI U OGLEDNOM POLJU I LABORATORIJI	5
<u>SOJA</u>	
<u>Registarski broj sorte</u>	
 VEOMA RANE SORTE (00)	
Sorta 1	320-09-718/2005-06
	6
 RANE SORTE (0)	
Sorta 2	320-09-789/2005-06
	9
Sorta 3	320-09-790/2005-06
	12
 SREDNJE RANE SORTE (1)	
Sorta 4	320-09-721/2005-06
	15
Sorta 5	320-09-720/2005-06
	18
Sorta 6	320-09-788/2005-06
	21
 SREDNJE KASNE SORTE (2)	
Sorta 7	320-09-719/2005-06
	24
Sorta 8	320-09-724/2005-06
	27
Sorta 9	320-09-722/2005-06
	30
Sorta 10	320-09-514/2005-06
	33

I MATERIJAL I METODIKA

U ogleđnoj mreži sortnih mikroogleda u periodu 2005-2006. godine završeno je dvogodišnje ispitivanje 10 sorti soje, i to: jedne u grupi veoma ranih sorti (00), dve u grupi ranih sorti (0), tri u grupi srednje ranih (1) od kojih je jedna sa specifičnim svojstvom - odsustvo Kunitz tripsin inhibitora i četiri sorte u grupi srednje kasnih sorti (2).

Mikroogledi su izvedeni u skladu sa odgovarajućom metodologijom, po sistemu potpuno slučajnog blok sistema u četiri ponavljanja u poređenju sa odgovarajućim standardom za grupu zrenja. Oglede su obavile, po ugovoru, sledeće organizacije:

1. DP "Agroinstitut", Sombor (lokaliteti Sombor i Karavukovo)
2. Naučni institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
3. PDS Institut "Tamiš", Pančevo
4. Poljoprivredni institut "Dr Petar Drezgić", Sremska Mitrovica

Elementi ogleđa	Grupa zrenja			
	Veoma rane (000 i 00)	Rane(0)	Srednje rane(1)	Srednje kasne(2)
dužina osnovne parcele (m)	5	5	5	5
širina osnovne parcele (m)	3	3	3	3
površina osnovne parcele (m ²)	15	15	15	15
površina obračunske parcele	10	10	10	10
broj redova	6	6	6	6
broj redova u žetvi	4	4	4	4
razmak između redova (cm)	50	50	50	50
broj semena u redu	150	138	113	100
br. posejanih semena na parceli	900	828	678	600
razmak između blokova (m)	1	1	1	1
broj ponavljanja	4	4	4	4
zaštitni pojas oko cele ogleđne parcele (m)	1	1	1	1

Hemijsko – tehnološke analize uzoraka soje sa svih lokaliteta obavila je "SP laboratorija" iz Bečeja.

Određivanje prisutva Kunitz tripsin inhibitora obavljeno je na Poljoprivrednom fakultetu u Zemunu-Beogradu.

U zavisnosti od dužine vegetacije, odnosno od grupe zrenja korišćeni su odgovarajući standardi i to:

- 1) veoma rane sorte (00) - od 101 do 115 dana: **JELICA**
- 2) rane (0) - od 116 do 125 dana: **AFRODITA**
- 3) srednje rane (1) - od 126 do 135 dana: **BALKAN**
- 4) srednje kasne (2) - od 136 do 145 dana: **VOJVODANKA**

U odnosu na standardnu sortu u skladu sa metodologijom dozvoljeno odstupanje je ± 5 dana.

U toku vegetacije evidentirani su sledeći podaci:

- datum setve,
- datum nicanja (preko 50% izniklih biljaka),
- datum punog zrenja (u 95% mahuna seme zrelo),
- datum žetve. U to vreme mereni su sledeći pokazatelji: visina biljke, visina do prve mahune u cm, poleganje, pucanje mahuna (% ispucalih mahuna u odnosu na ukupan broj mahuna u vreme zrenja).

Žetva je obavljena u fazi pune zrelosti svake sorte, prilikom čega je utvrđeno:

- % praznih mesta po ponavljanjima,
- prinos sirovog zrna (kg) po ponavljanjima,
- vlaga u zrnu
- prinos zrna sa 14% vlage kod žetve, bez nečistoća
- Masa 1000 zrna

Ispitivanje otpornosti prijavljenih sorti u poljskim uslovima prema prouzrokovateljima bolesti obavljeno je u svim lokalitetima, na kojima je obavljeno ocenjivanje na prisustvo sledećih bolesti:

- 1) **Plamenjača** (*Peronospora manshurica*), oceniti intenzitet pojave od 1-9 (1- bez prisustva 0%; 2 - do 2%; 3 - do 5%; 4 - do 10%; 5 - do 20%; 6 - do 40%, 7 - do 60%; 8 - do 80%; 9 - preko 80%).
- 2) **Bela trulež** (*Sclerotinia sclerotiorum*), intenzitet pojave ocenjen u % obolelih biljaka.
- 3) **Crna pegavost - rak stabla** (*Diaporthe phaseolorum var. caulivora*), intenzitet pojave ocenjen u % obolelih biljaka.
- 4) **Bakteriozna pegavost** (*Pseudomonas syringae pv. glycinea*), intenzitet pojave ocenjen od 1-9 (1 - bez prisustva 0%; 2 - do 2%; 3 - do 5%; 4 - do 10%; 5 - do 20%; 6 - do 40%, 7 - do 60%; 8 - do 80%; 9 - preko 80%).
- 5) **Viroze** (intenzitet pojave ocenjen u % obolelih biljaka).

OBRADA REZULTATA ISPITIVANJA

Prinos zrna (sa 14% vlage bez nečistoća) u jednogodišnjim i dvogodišnjim rezultatima oglada obrađen je na osnovu analize varijanse, jednofaktorijskog, dvofaktorijskog i trofaktorijskog oglada po planu potpuno slučajnog blok sistema, a ocena značajnosti je izračunata na osnovu Lsd-testa za nivo rizika od 5% i 1% ili na osnovu Dunnet-ovog-testa. Za obračun su korišćeni podaci prinosa zrna po ponavljanjima sa obračunske parcele.

Pored ocena značajnosti za navedeno obeležje izračunat je i koeficijent varijacije (Cv).
Za sva ostala obeležja izračunata je aritmetička sredina.

KRITERIJUMI ZA PRIZNAVANJE SORTI

- Sorta prijavljena na visok prinos zrna: prinos zrna mora biti statistički značajno veći ili vrlo značajno veći u odnosu na standard u odgovarajućoj grupi zrenja.

- Sorta prijavljena na visok sadržaj proteina: sadržaj proteina mora biti najmanje 3% (izraženo u indeksnoj vrednosti) veći u odnosu na standard, a prinos zrna na nivou standarda.

- Sorta prijavljena na visok prinos zrna i sadržaj proteina: mora da ostvari statistički značajno ili vrlo značajno veći prinos zrna i najmanje 2% (izraženo u indeksnoj vrednosti) veći sadržaj proteina u odnosu na standard.

- Sorta neće biti priznata bez obzira na ostvaren rezultat ukoliko ima odstupanje u dužini vegetacije od dozvoljenih ± 5 dana u odnosu na standard u odgovarajućoj grupi zrenja.

- Sorta za koju je podnet zahtev za priznavanje na specifično svojstvo mora da bude statistički na nivou standarda za prinos zrna, u odgovarajućoj grupi zrenja, da bi se razmatralo specifično svojstvo na koje je podnet zahtev.

DEŠIFRACIJA SORTI SOJE ISPITIVANIH U PERIODU 2005-2006.

Šifra	Broj prijave i datum	Oznaka pod kojom jesorta prijavljena	Vlasnik sorte/ semenska kuća	Predlog komisije
1	320-09-718/2005-06	NS-L-100206	Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad	priznaje se kao sorta Julija
2	320-09-789/2005-06	L 99 428	Institut za kukuruz, Zemun Polje	-
3	320-09-790/2005-06	L 99 211		-
4	320-09-721/2005-06	NS-L-410015	Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad	-
5	320-09-720/2005-06	NS-L-210262		priznaje se kao sorta Diva
6	320-09-788/2005-06	L 94 128	Institut za kukuruz, Zemun Polje	priznaje se kao sorta sa specifičnim svojtstvom odsustvo Kunitz tripsin inhibitora po imenom Laura
7	320-09-719/2005-06	NS-L-120202	Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad	-
8	320-09-724/2005-06	NS-L-220267		-
9	320-09-722/2005-06	NS-L-220297		-
10	320-09-514/2005-06	BG-L-3	Selsem, Beograd	priznaje se kao sorta Gorštak